

PIIRTEITÄ

ITÄ-SAVON ELÄINSUOJELUSYHDISTYKSEN
TOIMINNASTA 1889—1914.

SAVONLINNA 1914
ETELÄ-SAVON KIRJAPAINO OSAKEYHTIÖ

HINTA 60 P.

PIIRTEITÄ

ITÄ-SAVON ELÄINSUOJELUS- YHDISTYKSEN TOIMINNASTA 1889—1914

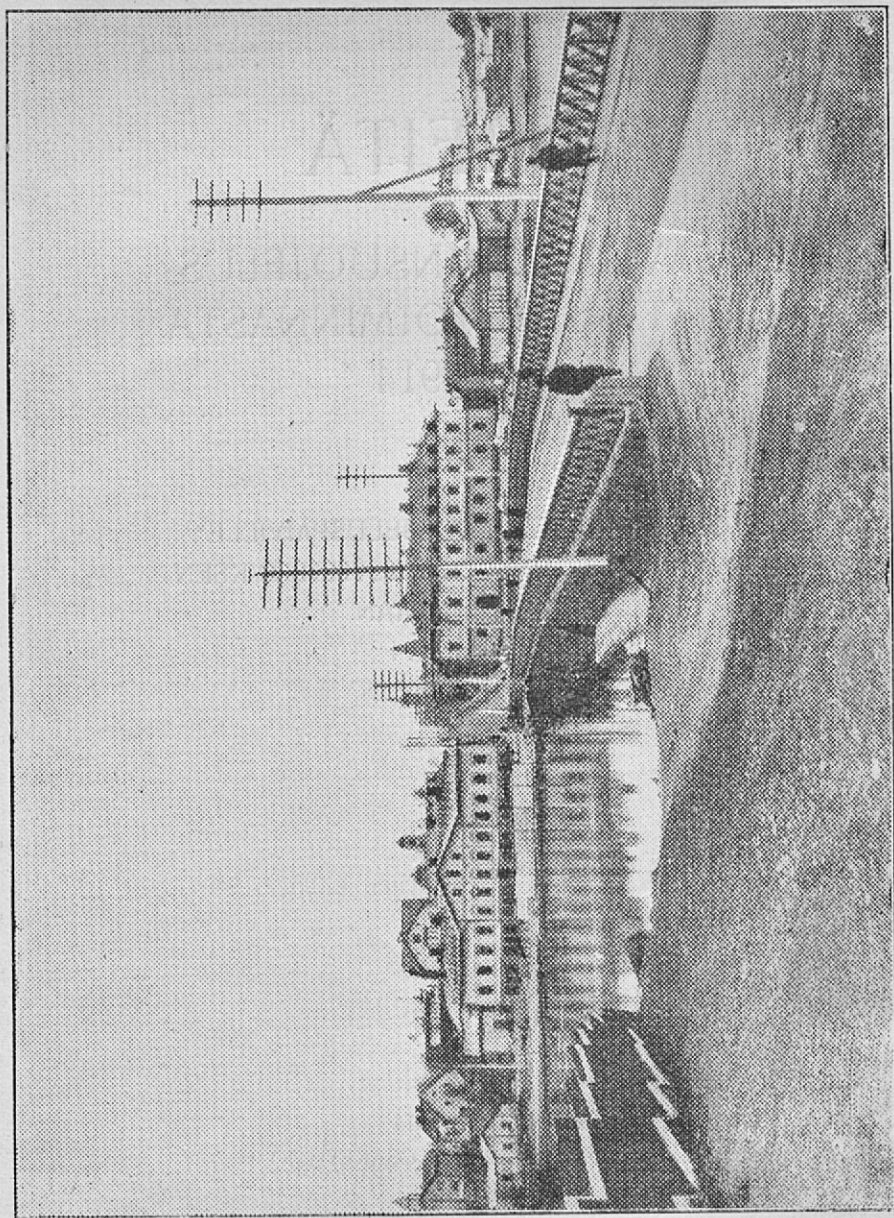
KOONNUT

SAVONLINNAN „ELÄINSUOJELUSPÄIVILLE“
JA ITÄ-SAVON ELÄINSUOJELUSYHDISTYKSEN
25-VUOTISJUHLAAN
4—5. VII. 1914

KNUT SARLIN

SAVONLINNÄ 1914
ETELÄ-SAVON KIRJAPAINO OSAKEYHTIÖ.

SAVONLINNA (vanhempaa kaupunginosaa).

IHMISYYDEN VIRSI.

ELÄINSUOJELUSPÄIVILLE SAVONLINNASSA 4—5. VII. 1914.

Kaikuu ihmisyyden sana kautta maiden,
kiirii valon viesti halki mantereiden;
vaaditahan rakkautta ja rauhaa,
elämätä riidatonta, lauhaa. —
Sivistyksen kaunis lippu liehuu,
kehityksen virta vuolas kiehuu —
ihmiskunnalla on suuren nousun aika,
jolla helmassaan on ehkä onnen taika.

Kuinka kuvastaikse ihmisyyden kulku?
Mi on rakkauden ja rauhan ikisulku?
Miksi valo pimeydeksi meillä
muuttuu ihmiskunnan elonteillä?
Kehityskö ihmisyyden peittää,
sivistyskö varjon meihin heittää —
kaukana on sydämien valtakunta —
liekö maailmassa ihmisyyys vain unta . . .

Aikakauden kruunaa vielä sodan pauhut,
 verenvuodatus ja veljesvihan kauhut. —
 Ihmisyys! Oi missä viivyt meiltä! —
 Kuuluu valitus ja tuska teiltä,
 missä väkevämpi heikompansa
 nujertaapi raalla voimallansa,
 missä viha, väkivalta raivoo, kiihtyy. —
 Alttarilla tällä ihmisyykö viihtyy?

Tunnottomuus, raaka voima hallitseepi,
 kansoja ja yksilöitä vallitseepi.
 Kahleissa on sääli, hellyys, armo,
 alahalla ihmisyyden tarmo,
 sydämiss' ei asu tunne ylväs:
 ihminen on luomakunnan pylväs!
 Järki sammutetaan, tunne tukehtuupi,
 sydämellisyys ja hellyys herpautuupi.

Eihän luomakunnan kruunu heikompaansa
 suojele ja vaali, täytä kunniaansa:
 raaka käsi pienen linnun lennon
 estää voi ja taittaa elon hennon,
 joka viatonna viserteli,
 ylistystä luonnon liverteli,
 tietämättä pahaa, elon nurjaa puolta,
 piti luottavaisna pesästänsä huolta.

Eihän ihmisyyttä muista se ken räökkää
 luontokappaletta, säälin hältä säästää.
 Synkkä on se sydän, musta mieli,

jolle eläinparan mykkä kieli
 puhua ei saata syyttävänä,
 että kärsi eläin syyttömänä
 palvellessaan isäntäänsä uskollisna,
 aina uutterana, aina avullisna.

Luomakunnan kruunun kädess' turvatonna
 eläin herkkämieli asuu avutonna.
 Muistakaamme! Silläkin on sydän,
 tunne erottamaan pahan, hyvän;
 sekin kärsii, tulee tuskanhikeen,
 valituksitta vaikk' kantaa ikeen;
 hyväntekijänsä tuntee, kiroojaansa
 karttaa eläinraukka niinkuin sortajaansa.

Kuinka alistuva, nöyrä, pyytäväinen
 onkaan eläimellä katse avonainen
 nähdessänsä kupeellansa kurjan
 ihmisolennon, mi sanan nurjan
 taikka iskun inhan hälle antaa,
 taakan kuolettavan suuren kantaa,
 taikka tavall' raalla kuolinviestin heittää,
 säälin välkähdyksen mielestänsä peittää!

Mykkä avunpyyntö, uskollisuus, nöyryys
 katsehessa eläimen on, mutta — köyhyys
 täyttää ihmismielen, säälin puute,
 arvon puute, ihmisyyden puute —
 tanterelle tuskan monikerran

vaipuu eläin eessä luonnon herran,
 jolla kuolematon sielu on ja järki,
 mutta joka ihmisyyden tunteen särki.

Luomakunnan kruunu! Ihmisyyttä palvo,
 heikompi hyvä, oikeutta valvo!
 Sytyttele säälin sydämesi,
 hellä mieli kätke povellesi,
 jotta täyttyis' laki ihmisyyden,
 loppuis' valta raa'an perinnyden —
 vallitseisi maassa rauhan valtakunta,
 rakkauden ja sydämien valtakunta,
 maailmassa ihmisyyys ei ois' vain unta.

Knut Sarlin.

ALKUSANANEN.

Siinä nykyisessä muodossaan, jossa eläinsuojelustyötä nyt harjoitetaan, ei sitä ole vielä kauankaan harjoitettu. Yleismaailmallinen eläinsuojelustyö ei voi laskea vielä sataakaan kehitysvuotta, johon nähden täytyy mielihyvällä merkillepanna, että tämä jalo harrastus ja työ kuitenkin lyhyellä toimiajallaan on ennättänyt saada jo varsin paljon jalansijaa ja innokkaita aseenkantajia maailmassa.

Velvollisuudentunto eläinmaailmaa kohtaan on saanut kauan uinua; eläinkunta on saanut luomakunnan kruunun, ihmisen, taholta osakseen äärettömiä kärsimyksiä, eikä ole kauan siitä, jolloin ei ihminen vielä tuntenut tällaisessa olotilassa ja menettelyssä mitään pahaa, vaan katsoi, että kaikki oli niinkuin olla pitääkin.

Eläinsuojelusaate, joka sisältää mitä kauneimmassa muodossa armeliaisuus- ja sääliväisyystunteita, on kuitenkin siksi lähellä jokaisen kunnan yksilön sisäistä ihmistä, että se saa kannattajakseen runsaat kansalaisjoukot, kun kerran aate on herätetty ja heräämään päässyt. Englannissa ja Ranskassa eläinsuojeluliike löysi ensimmäisen kehtonsa ja alkoi sieltä vähitellen, valitettavan hitaasti, mutta varmasti, levitä muihin maihin, myöskin Suomeen.

Mikäli tiedossamme on, säädettiin Englannissa ensimmäinen eläinsuojelulaki v. 1822 ja niinä aikoina siellä myöskin ensimmäiset eläinsuojelusyhdistykset perustettiin. Vanha ei siis tämä liike ole, ja jos oman maamme oloja ajattemme, voidaan eläinsuojelusliikettä täällä pitää vasta nuorukaisena, joskin kaikeksi onneksi elinvoimaiseen verrattavana. Tarkoitamme tällä järjestettyä eläinsuojelutyötä, sillä luonnollisesti jo kauankin sitten joitakuita yksityisiä tälle aatteelle lämminneitä henkilöitä maassamme on löytynyt, vaan maamme ensimmäinen varsinainen eläinsuojelusyhdistys perustettiin Turussa vasta 1871. Sitä ennen oli, kuten tunnetaan, Sakari Topelius tehnyt kaunista työtä lasten ja nuorten parissa, „Kevätyhdistyksissä“, tämän jalon aatteen hyväksi, kylväen sen idut nuoriin, vastaanottaviin sydämiin.

Nyttemmin toimii maassamme jo koko joukon toistataa eläinsuojelusyhdistystä ja kuuluu niistä lähemmä 70 Suomen eläinsuojelusyhdistysten liittoon. Tällainen järjestetty eläinsuojelusliike on maassamme jo saanut siis hyvän alun ja myöskin jo ennättänyt paljon hyvää vaikuttaa. Kukin yhdistys paikkakunnallaan tekee kylvötyötä; liitto kokonaisenaan vaikuttaa asian hyväksi, jopa lainsäädäntöönkin, joka onkin mitä tärkein seikka tässä työssä, jos mielittää saada pysyviä tuloksia, sellaisia, jotka todellakin toteuttavat ne pyrkimykset, jotka eläinsuojelusliikkeen kilpeen ovat piirretyt.

PIIRTEITÄ ITÄ-SAVON ELÄINSUOJELUS-
YHDISTYKSEN TOIMINNASTA
1889—1914.

Kun tässä halutaan hieman selostaa Itä-Savon Eläinsuojeluyhdistyksen 25-vuotista toimintaa, täytyy heti aluksi huomauttaa, että selostus on vain aivan pintapuolinen, muodostuu hajanaiseksi katsaukseksi, sillä kirjallisia asiakirjatietoja puuttuu yhdistyksen toiminnan alkua ajoilta, jopa ne ovat aivan vajanaisia muutamiin viime vuosiin saakka. Muistitiedotkin ovat olleet niukat valaistusta asiassa antamaan.

Kun Savonlinnassa kuitenkin nyt 4 ja 5 p:nä heinäkuuta 1914 vietetään yleisiä „Eläinsuojeluspäiviä“, on paikallaan hieman edes kosketella tämän liikkeen tähänastisia vaiheita täällä, käyttäen hyväksemme saatavina olleita lähteitä.

YHDISTYKSEN PERUSTAMINEN.

Muutamien yksityisten henkilöitten povessa oli jo kauan kytynyt ajatus saada Savonlinnaa ja sen ympäristökuntia varten perustetuksi eläinsuojeluyhdistys. Kerran v. 1888 oli kokous asian pohtimista varten paikkakunnan sanomalehdessä „Savonlinnassa“ kuulutettu pidettäväksi, vaan kun asian alkuunpanijat kokoukseen saapuivat, ei sinne muita tullutkaan ja asia raukesi sikseen. Mutta

tämä aate sai innokkaan kannattajan nuoresta Säämingin maamiesseurasta, jonka tiheään pitämässä kokouksissa oli keskustelunalaiseksi otettu myöskin hevosen- ja yleensä kotieläinten hoito ja siitä kehittyen eläinsuojeluasiasia. Säämingin maamiesseuran toisessa vuosikokouksessa 9 p:nä tammik. 1889 piti esitelmän „Hevosen kasvatuksesta ja hoidosta“ kirkkoherra *J. Jalkanen*, lopettaen esityksensä seuraavin sanoin: „Yksi asia on vielä tärkeä ja kallis sydämelleni, jota parhaalla tahdollanikaan en saata jättää mainitsematta. Jokainen, joka on käynyt Savonlinnan markkinoilla, on nähnyt eli tullut sen huomaamaan, kuin vanhoja ja vaivaisia hevosia täällä kauheasti rääkätään. Esittäisin että Maamiesseura ottaisi mieltiäksensä Eläinsuojelus-yhtiön perustamisen paikkakuntaamme.“ — Esitelmän johdosta keskusteltaessa kokouksen osanottajat varsin lämpimästi kannattivat eläinsuojeluyhdistyksen perustamista. — Selostaessaan keskustelua, lausuu „Savonlinna“-lehti asiasta omana mielipiteenään seuraavaa:

„Varsin tärkeä ja toivottava olisi paikkakunnallemme eläin suojelus-yhtiön perustaminen. Muutamat asiata harrastavat henkilöt jo viime vuonna olivatkin ilmoittaneet kokouksen asian keskustelua varten. Siihen ei kumminkaan saapunut riittävää määrää jäseniä ja homma raukesi sillä kertaa. Huoletta saavatkin nyt tienoollamme markkinassa hevosia rääkätä tunnettomat, sydämättömät ihmiset. Viimekin markkinoissa oli surkeata nähdä kuin erään talon pihalla mies istui ratsun selässä hevosta kannustamassa; toinen mies perästä juosten piti kaikin voimin hevosen hännästä kiinni. Hevosparka tuskassaan juoksi ympäri pihamaata, saaden syrjässä katsojilta piiskan läimäyksiä. Tämä on ihmisarvoa alentava ja jumalaton teko, jota ehkäisemään eläin suojelus-yhtiö olisi varsin terve-tullut.“

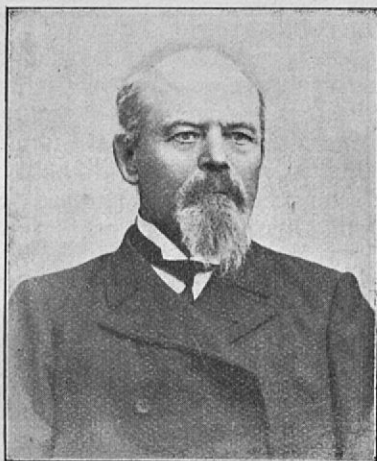
Sitä ennen ei asiasta ollut julkisesti paikkakunnalla kirjoitettu.

Säämingin maamiesseuran kokouksessa 22 p:nä helmik. 1889 piti seuran puheenjohtaja, maanvilj. *R. Pulliainen* tervehdyspuheen, omistaen sen milt'ei kokonaan eläinsuojeluyhdistyksen perustamisasialle ja puhuen innon ja lämmön sanoja tämän asian hyväksi, säästämättä anka-

ruuttakaan arvostellesaan yleisön raakaa käytöstä paikkakunnalla eläimiä kohtaan. (Puhe selostettu „Savonlinnassa“, n:o 9 v. 1889). Yhdistyksen perustamisesta keskusteltaessa lausuttiin mielipiteitä, että se perustettaisiin maamiesseuran yhteyteen tai että hevoseura ja eläinsuojelusyhdistys samalla kertaa yhdeksi seuraksi perustettaisiin. Päätökseksi kuitenkin tuli, että eläinsuojelusyhdistys itsenäiseksi, erityiseksi seuraksi perustetaan ja päätettiin samalla, että yhdistyksen *varsinainen perustava kokous* pidetään seuraavan maaliskuun 26 p:nä. Valmistavaan toimikuntaan valittiin Savonlinnasta: tuomari H. F. Forss, varatuomari J. Ekman, asioitsija P. J. Pesonen ja eläinlääkäri W. Österberg; Säämingistä: kirkkoherra J. Jalkanen, maanviljelijät K. Pulliainen, Wuorinen ja Sairanen; Rantasalmelta: ruunuvouti G. Helsing ja tilanomist. O. Gummerus; Kerimäeltä: kkhra G. E. Herckman ja maanvilj. J. Pettersson; Sulkavalta: kkhra L. Wennerström ja J. Lind sekä maanvilj. Kalle Leinonen; Enonkoskelta: kauppias Pulkkinen sekä Oravista: insinööri K. Lundgren.

Kuten havaitaan, oli jo alustapitäen tarkoituksena saada yhdistyksen alue käsittämään Savonlinnan kaupunki ja sen ympäristö varsin laajalti.

Perustavaan kokoukseen, joka ²⁶/₃ 89 Säämingin kunnanhuoneella pidettiin, oli kokoontunut yleisöä sekä kaupungista että maaseudulta ja avasi kokouksen maanvilj. K. Pulliainen, joka sitten myöskin valittiin puhetta johtamaan; pöytäkirjurina toimi asioitsija P. J. Pesonen. Yksimielisesti ja innostuksella päätettiin perustaa yhdistys ja annettiin sille nimeksi Itä-Savon Eläinsuojelusyhdistys.

K. PULLIAINEN

HUGO FERDINAND FORSS

Yhdistyksen toimintapiiri päätettiin käsittämään Savonlinnan kaupungin ja Säämingin, Kerimäen, Rantasalmen, Sulkan, Savonrannan, Enonkosken, Heinäveden ja Kangaslammin pitäjät. Tämän toiminta-alueen keskipisteenä olisi Savonlinna. Väliaikaisen varsinaisen johtokunnan jäse-

niksi valittiin tuomari *Hugo Ferdinand Forss*, esimiehenä, varatuomari *J. Ekman*, eläinlääkäri *W. Österberg* ja asioitsija *P. J. Pesonen*. Sitäpaitsi valittiin ympäristömaaseudulta apujäseniksi johtokuntaan: Säämingistä maanvilj. *K. Pulliainen* ja *H. Landgren*, kapteeni *R. Schulman*, everstiluutnantti *Stålhane*, kirkkohra *J. Jalkanen* ja lautamies *Sairanen*, Kerimäeltä pastori *G. E. Herckman* ja maanvilj. *J. Pettersson* sekä Rantasalmelta maanvilj. *Gummerus* ja ruunuvouti *Helsing*.

Pitkänpuoleisen „loman“ jälkeen johtokunta sitten elokuussa kokoontui ja laati sääntöehdotuksen pääpiirteet, jättäen sääntöjen lopullisen muovailun herrojen *Forssin*, *Ekmanin* ja *Pesosen* huoleksi. Säännöt vahvisti kuvernöörinvirasto syysk. 3 p:nä 1889, jolloin siis yhdistyksen sääntöpohjainen toiminta voi alkaa.

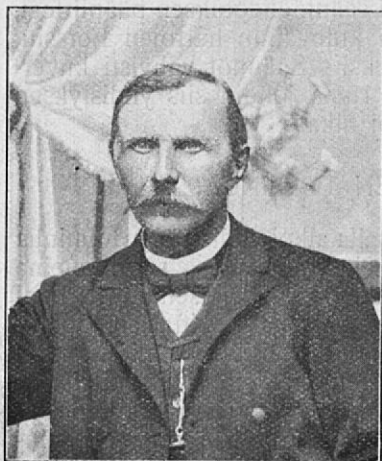
YHDISTYKSEN TOIMINTA.

Huomattavalla innostuksella alkoi yhdistyksen toiminta. Siihen liittyi kertakaikkiaan jäsenmaksunsa suorittaneina vakinaisina jäseninä 15 henkeä ja vuosijäseninä 49 henkeä, naisia ja miehiä. Ensimmäisenä varsinaisena johtokuntana, joka kolmeksi vuodeksi valittiin, toimi: tuomari *Hugo Ferdinand Forss* (puheenjohtajana) ja asioitsija *P. J. Pesonen* (sihteerinä ja rahastonhoitajana) Savonlinnasta; kirkkoherra *J. Jalkanen* ja kapteeni *R. Schulman* Säämingistä; maanvilj. *O. Gummerus* Rantasalmelta; kaupp. *Toivainen* Kangaslammilta; käskynajaja *H. Ikäheimonen* Heinävedeltä; kirkkoh. *L. A. Wennerström* Sulkavalta; kirkkoh. *G. E. Herckman* Kerimäeltä; kaupp. *E. Hendulin* Savonrannalta ja sahanomist. *J. Pulkkinen* Enonkoskelta. Toimikunnan varajäseninä toimivat kauppiaat *And. Huvinen*, *Jhs Paganus* ja *Alb. Pulkkinen* sekä maanvilj. *H. Landgren* Savonlinnasta.

Sääntöjen 1:n pykälä sääsi: „Yhdistyksen tarkoitus on vastustella kaikellaisia eläinräökkäyksen tapoja ja erittäin vaikuttaa säälivää ja lempeää menettelemistä kotieläimiä kohtaan. Eläinten räökkäyksenä pidetään: a) jokaista eläimen väkivaltaista ponnistamista yli sen voimien, b) jokaista pahoin pitelemistä joko lyömällä ja pieksämällä,

nälällä ja janolla taikka muulla pahanilkisyydestä, huolimattomuudesta tahi kevytmielisyydestä lähtevällä julmuudella; sekä c) eläinten tappamista semmoisella tavalla, joka tarpeettomasti lisää heidän kärsimistensä.“ Ja 3:ssa §:ssä määriteltiin lähemmin yhdistyksen käytännöllinen toiminta tarkoituksperiensä hyväksi, asettamalla m.m. yhdistyksen jäsenille varsin ankariakin ja velvoittavia vaatimuksia.

Yhdistyksen toiminta alkuaikoina kohdistettiin pää-

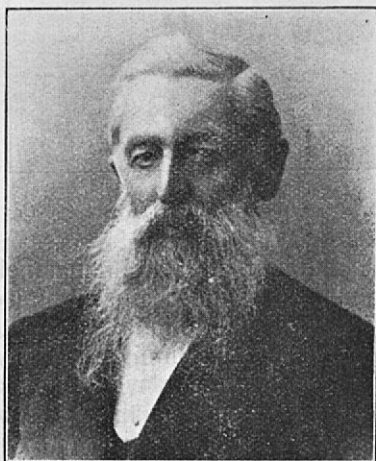
P. PAKARINEN

asiassa herätystyöhön: jäseniä kerättiin uutterasti, eläinsuojelusasiaa valaisevia kirjasia levitettiin, jopa esitelmiäkin pidettiin ja yhdistys kokoontui verrattain usein, jolloin myöskin saatiin havaita, että kokouksissa kävi jäseniä, että asialle oltiin lämminneitä ja aijottiin virkeinä eteenpäin astua. Maaliskuun 20 p:nä 1890 toimeenpani yhdistys arpajaiset, jotka osanotoltaan ja ohjelmaltaan onnistuivat hyvin. 2,400 arpalippua meni kaupaksi kuin kuumille kiville ja puhdas tulo arpajaisista

oli 666 mk. 36 p. — Kaunis pohjaraha toiminnalle.

Mutta ennen kaikkea ovat tässä kauniissa työssä käytännöllisen taakan kantaneet ne järjestysmiehet, valvojat, jollaisia yhdistys heti alusta alkaen päätti asettaa ja joitten tehtävänä oli markkina-aikoina ja muulloinkin teroittaa eläinsuojelusasiaa yleisölle, ottaa ja pelastaa rauhaan nääntyneitä, kurjia hevosraukkoja j.n.e. Tällaisiksi järjestysmiehiksi tuli toiminnan alusta alkaen suutarimestari *P. Pakarinen* ja kaup. taloudenhoitaja *Alfred Backman*, joista ensiksi mainittu on tätä tointa uskollisuudella ja antaumuksella hoitanut yhdistyksen koko toiminnan ajan, tullen

myöhemmin yhdistyksen miltei koko työtaakan kantajaksi ja yhdistyksen elossapitäjäksi, kuten tuonnempana havaitaan. Hra Backman oli niinikään toimessa kauan ja uskollisesti ja suuret ovat tässä työssä näitten miesten ansiot. Vanhoilla senaikaisilla miehillä on muistissaan paljon kuvaavia tietoja eläinsuojelustaistelusta noina aikoina. Monta kiivasta ottelua saivat herrat Pakarinen ja Backman kestää pelastaessaan hurjiintuneilta, viinan villitsemiltä miehiltä onnettomia hevosia. Ensimmäisiltä markkinoilta he jo korjasivat 37 hevosta, joista 3 kuoli itsestään talliin vietyä. 3 miestä vangittiin, kun tekivät villiytynyttä vastarintaa, ja varmaan järjestysmiehet saivat tuntea vaikeita ruumiillisiakin kolhauksia tehdessään tätä armeliaisuustyötä. Yli 300 piiskaa he samoilla ensimmäisillä markkinoilla ottivat hevosrääkkääjiltä pois. — Ankaroita varoitustauluja naulattiin kaduille, joissa vedottiin ihmisyyteen ja lakiin, ja yhdistyksen sekä sen johtokunnan jäsenet täyttivät velvollisuutensa hartaudella, koettaen täyttää yhdistyksen tarkoitusta juuri sellaisina aikoina kuin esim. markkinoilla.

ALFRED BACKMAN

Järjestysmiehiä on toiminut eri aikoina tilapäisesti useampiakin. Sitäpaitsi esiintyi erinäisiä yksityisiä henkilöitä, yhdistyksen jäseniä, jotka mitä suurimmalla lämmöllä tekivät työtä eläinsuojelusaatteen hyväksi. Sellaisena mainittakoon m.m. kapteeni *And. Emil Nyman*, monista muista puhumatta.

Olemme hieman laveammin käsitelleet näitä yhdistyksen alkuaikoja senvuoksi, että toiminta silloin oli innokasta ja uutteraa, mutta valitettavasti sittemmin suuresti

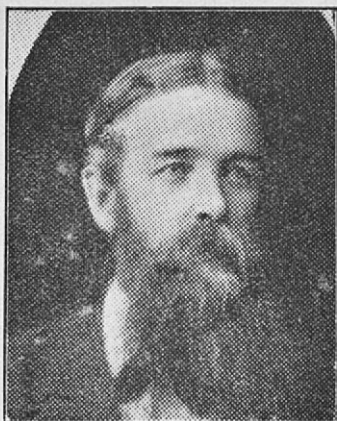
AND. EMIL NYMAN

lamaan tui, jopa tyyten kuoli pitkiksi vuosiksi. Vuodesta 1889 vuoteen 1892 toimi ensimmäinen johtokunta ja oli toiminta täsmällisen järjestelmällistä, sillä olihan asian peräsimessä kihlakunnan tuomari *Hugo Ferdinand Forss*, miesten mies, järjestyksen selvä mies, eläinten ystävistä lämpösimpiä. Kokouksia pidettiin säännöllisesti, vuosikertomukset julaistiin, paikkakunnan sanomalehteen kirjoitettiin kehoituksia yhdistystä sen toiminnassa kannattamaan

ja johtokunnalle ilmoittamaan eläinrääkkäystapauksia asianomaisten syytteeseen saattamiseksi. Puheenjohtaja lausuu m.m. vuosikertomuksessa v. 1892, että on ikävä, kun ei eläinrääkkääjiä ilmoiteta yhdistyksen tietoon sekä huomauttaa samalla seuraavan tapauksen: „Erästä Rantasalmen Teemassaaren kyläläistä on kihlakunnanoikeus sakoittanut hevosensa rääkkäämisestä 150 mk. Mies oli pannut hevosensa vetämään raskasta jääkuormaa sulalla maalla; kun eläinraukan voimat eivät riittäneet kuorman vetoon, pieksi hän sitä ensin armottomasti, ja kun ei sekään auttanut, työnsi hän hevosensa hännän alle olkia, jotka sytytti palamaan.“ Tämän kuvauksen jälkeen puheenjohtaja hehkuvalla innolla kysyy, eikö ole siis aika herätä eläinsuojelusaatteelle.

Mutta, niin kummallista ja ikävää kuin se onkin, tällaisissa asioissa tavallinen lamaannus ja herpaus tapasi Itä-Savon Eläinsuojelusyhdistystäkin. Vuosikokouksessa, v. 1892, jo valittua johtokunta laimeutta yhdistyksen jäsenten taholta, koskapa kokoukseenkin oli vain kymmenkunta henkeä tullut, vaikka jäseniä olikin 114. Ja v. 1893 ei vuosikokousta, enempää kuin muitakaan kokouksia enää

aikaansaatu, monen monista yrityksistä huolimatta. Tästä alkaakin yhdistyksen haudanlepo, jota kestää vuoteen 1898, jolloin elonmerkkiä ilmeni jonkun verran, kuoleentuaakseen kuitenkin aivan alkuunsa jälleen. Kun kaikki mahdolliset pöytäkirjat ja muutasiapaperit, lukuunottamatta jonkunlaista tilikirjaa, ovat näiltä väliajoilta kadonneet ja kun paikkakunnan sanomalehden vuosikerratkaan eivät tiedä mitään yhdistyksen toiminnasta, ei selostelu ole näiltä ajoilta mahdollinen. Se on kuitenkin

Jhs PAGANUS

edessä tiedossamme, että sittenkuin yhdistyksen ensimmäinen rahastonhoitaja, asioitsija P. J. Pesonen oli paikkakunnalta poistunut, oli rahavaran hoito kauppias *Jhs Paganus*’en huolena, miehen, joka muutenkin mitä suurimmalla lämmöllä otti osaa yhdistyksen toimintaan. Kun hän kuoli, jäi yhdistyksen „elämä“ tältäkin puoleltaan horrokseen, jopa siihen määrään, ett’ei useaan vuoteen varmuudella tiedetty edes, onko yhdistyksellä esim. varoja mitään.

Mutta hyvä aate ei mahdu ijäksi maanrakoon. Oli muutamia miehiä, jotka näinä lomaannuksenkin aikoina toimivat, toimivat aatteen lämmittiminä, kiitosta tavoittelematta. Sellainen mies oli jo aiemmin mainittu talonomistaja *P. Pakarinen*, mies, joka yhdistyksen alusta asti oli ollut työssä uskollinen, järjestysmiehenä johtokuntaan kuuluksen toiminut keskeytymättä. Hän nytkin lomaannuksen aikana työskenteli, jopa ryhtyi saamaan selkoa yhdistyksen kirjoista ja mahdollisista varoista, joita löytyikin säästöpankista muutamia satoja. V. 1905 hän otti yhdistyksen kirjat ja rahavarat huostaansa ja on niitä tunnollisesti tähän saakka hoitanut. Samalla sai hän muutamia työtovereita ja niinpä yhdistys ikäänkuin virkosi, joskaan säännöllinen yhdistystoiminta ei nytkään elpynyt. Tällai-

ELIN MÖLSÉ

sina atteen ja toiminnan ylläpitäjinä on mainittava opettajatar, neiti *Elin Mölsé*, kruununvouti *Nap. Schröder*, kaupunginviskaali *Matti Tiainen* ja kasvitarihuri *Kaarlo Oksanen*. — Aatetta pidettiin vireillä, markkina-aikoina otettiin huonoja, kurjia hevosia kymmenittäin omistajiltaan, suorittaen niistä kohtuullinen korvaus, järjestysmiehiä palkattiin j.n.e. Hra P. Pakarinen lähetettiin teurastuskursseille, jonka suorittuaan hän on toimittanut yksityisiä kursseja, teurastuksia

ja opastuksia. Senjälkeen onkin teurastuskoneella päätetty päivät m.m. yhdistyksen huostaan otetuilta hevosilta.

V:sta 1905 v:teen 1910 oli toiminta kuitenkin vieläkin tavallaan hajanaista, joskin asioita johtokunta hoiti järjestyksen vuoksi, toimien viskaali M. Tiainen useita vuosia yhdistyksen puheenjohtajana. Vuotta 1910 saattaa sanoa sitten jälleen ja toivottavasti pysyväisesti yhdistyksen uudestisyntymisen vuodeksi. Silloin alkoi taas ripeämpi ja säännöllinen toiminta. Johtokuntaan mainittuna vuonna kuuluivat herrat M. Tiainen, P. A. Pakarinen, K. Pulliainen, E. Lähteenmäki ja H. Kock varsinaisina jäseninä ja K. Oksanen, V. A. Jaatinen ja S. Hirvonen varajäseninä. Erittäinkin markkina-aikaan tehokkaasti toimittiin, otettiin 11 hevosta, muuna vuoden aikana 2. Teurastettiin kaikkiaan 14 hevosta, 2 koiraa ja 2 sikaa. 7:lle eläinrääkkäjälle annettiin varoitus, useita erityistarkastuksia pidettiin.

V. 1911 antoi johtokunta, puheenjohtajansa M. Tiaisen muutettua manan majoille edellisenä vuonna, kasvi-

tarhuri K. Oksasen huoleksi hoitaa puheenjohtajatehtäviä vuosikokoukseen saakka. Vuosikokouksessa 1911 valittiin johtokunta kokonaan uudelleen, kun ei tallella olevista papereista voitu saada selvää erovuoroisista jäsenistä. Täten tulivat johtokuntaan valituiksi hrat K. Oksanen, K. Pulliainen, P. Pakarinen, S. J. E. Hirvensalo ja H. Nurmi varsinaisiksi ja hrat V. A. Jaatinen, S. Hirvonen ja Hj. Hänninen varajäseniksi. Hra K. Oksanen valittiin sittemmin johtokunnan kokouksessa yhdistyksen puheenjohtajaksi, hra Hj. Hänninen varapuheenjohtajaksi. Rahastonhoitajana toimi, kuten edellä jo on mainittu hra P. Pakarinen v:sta 1905 ja on tässä luottamustoimessa yhä. Uusi innokas puheenjohtaja ryhtyi tarmolla toimeensa, astui jo ennestään hartaana eläinsuojelustoimihenkilönä tähän johtoasemaan, jossa hän yhä on. —

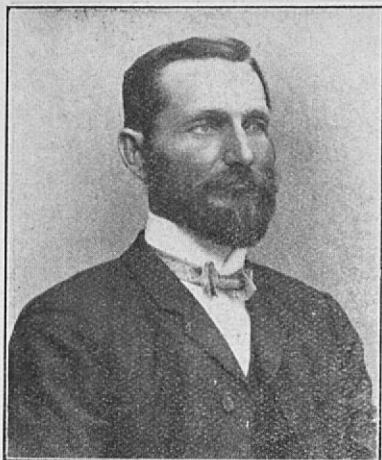
Helsingissä maalisk. 25—26 p:nä vietetyillä „eläinsuojeluspäivillä“ edusti yhdistystä hrat K. Oksanen ja P. Pakarinen.

NAP. SCHRÖDER

MATTI TIAINEN

KAARLO OKSANEN

O. AHTINEN

(Yhdistyksen puolesta oli jo ennenkin edustajia lähetetty eri osissa maata toimeenpantuihin eläinsuojeluskokouksiin. M.m. vuonna 1909 edusti yhdistystä Kangasalla eläinsuojeluspäivillä hra Pakarinen). V. 1911 liittyi yhdistys haaraosastona Suomen Eläinsuojelusyhdistykseen, tullen siten ikäänkuin lähempänä renkaana liittymään eläinsuojelustyöketjuun. Niinikään käännettiin niiden lähi-seutuvilla toimivien yhdistysten ja seurojen puoleen, jotka pääyhdistyksen sääntöjen mukaan voivat liittyä eläinsuojelusyhdistyksen jäseniksi, kehoittaen niitä liittymään kannattaviksi jäseniksi yhdistykseen. Kruununvoutia kehoitettiin huomauttamaan nimismiesten kautta poliisikonstaapeleita siitä varsin yleisestä hevosten räähkäyksestä, jota harjoitetaan m. m. tukkimetsien vedättämisessä sekä kehoittamaan heitä valvomaan, ettei tällaista väärinkäytöstä jatkuisi. Teurastushuoneen rakentamisen tarpeellisuudesta kaupunkiin, kaupunginvaltuutusmiehille huomautettiin. Erinäisiä

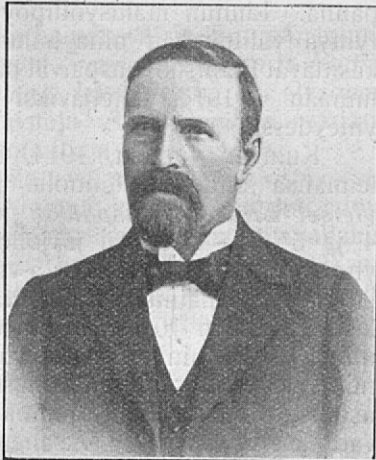
tarkastuksia, syytteeseenpanoja y.m. toimitettiin. „Eläinten ystävä“-lehteä jaettiin ilmaiseksi 20 kpl. Jäsenluku oli vakinaisia 41, vuosijäseniä 121.

V. 1912 olivat johtokunnan jäseninä hrat K. Oksanen (puheenjohtajana), K. Pulliainen, P. Pakarinen, S. J. E. Hirvensalo ja Kalle A. Raevaara varsinaisina sekä hrat Hj. Hänninen, H. Nurmi ja S. Hirvonen varajäseninä. Vuoden kuluessa kuitenkin muuttaman majoille K. Pulliainen, joka yhdistyksessä alusta saakka oli toiminut, olipa ollut yksi sen perustajia, kuten tämän seostuksen alussa on mainittu.

Paitsi tavanmukaista toimintaa, hevosten ottoja, tarkastuksia ja syytteitä eläinrääkkäyksestä (yksi henkilö saatiin sakkoihin), varoituksia (17) teurastuksia j.n.e., on vuoden kuluessa m.m. päätetty poliiseille maksaa palkkio heidän toimistaan syytteeseen saaduista eläinrääkkäyksistä. „Eläinten ystävää“ jaettiin 25 kpl. — Merkkitapaus, varsin elvyttävä ja herättävä oli 2 XI 1912 toi-

W. A. OKSMAN

P. NEVALAINEN

meenpantu „eläinsuojeluspäivä“, joka epäilemättä oli omiaan kylvämään hyvää siementä läsnäolijoihin ja heidän kauttaan laajemmaltikin. Ohjelmassa oli esitelmää, joita pitivät konsulentti Havola ja Suomen Eläinsuojelusyhdistyksen kiertävä puhuja K. Harjanen, keskustelua, kuorolaulua, torvisoittoa y.m. Yleisöä oli varsin runsaasti. — Jäseniä oli 44 vakinaista ja 41 vuosijäsentä.

Vuosi 1913 voitiin alottaa toivovissa merkeissä, mutta laimeata tahtoi toiminta olla, johtuen yleisön välinpitämättömyydestä. Johtokunnan jäseninä toimivat hrat K. Oksanen (puheenjohtajana), P. Pakarinen, K. A. Raevaara, O. Ahtinen ja V. A. Oksman varsinaisina ja hrat Hj. Hänninen, P. Nevalainen ja H. Nurmi varajäseninä. Tavanmukaista toimintaa, pääasiallisesti uutтерan tarkastusmiehen P. Pakarisen kautta, on jatkettu. Eläinsuojelusaatteen tunnetuksi tekemiseksi lähetettiin kaikille kirkkoherroille yhdistyksen piirissä kehoitus, että heistä kukin lokak. 19 p:nä seurakunnassaan selittäisi saarnan ohella eläinsuojeluasiasiaa. Useita varoituksia annettiin ja yksi eläinräökkääjä sakkoon saatettiin. Yhdistyksen teurastuskonetta on käytetty ahkeraan. „Eläinten ystävää“ jaettiin ilmaiseksi ja jäsenten keräys päätettiin voimalla toimeenpanna. Linnun mallisyöttöpöytiä y.m. välineitä päätettiin ryhtyä välittämään niitä haluaville. Yleiset, koko maata käsittävät Eläinsuojeluspäivät päätettiin vastaanottaa Savonlinnaan v. 1914, vietettäväksi yhdistyksen 25-vuotisjuhlan yhteydessä.

Kuluvan vuoden, 1914, toiminnan kruunaa ja sille leimansa antaa ne innolla ja antaumuksella puuhatut *yleiset Eläinsuojeluspäivät*, jotka Savonlinnassa heinääk. 4 ja 5 p:nä vietetään ja jolloin Itä-Savon Eläinsuojeluyhdistys myöskin viettää 25-vuotisjuhlaansa. Muuten olkoon tässä mainittu, että tänä vuonna yhdistys hyväksyi kokouksessaan 10 III sääntöjen muutosehdotuksen ja että uudet, paremmin tarkoitustaan vastaavat säännöt nyttemmin, asianomaisen vahvistuksen saaneina, ovat voimaan astuneet. Yhdistyksen johtokuntaan tänä vuonna kuului: kasvitarhuri K. Oksanen (puheenjohtajana), talonomist. P. Pakarinen, seppä O. Ahtinen, vesitehtailija V. A. Oksman ja värjäri P. Nevalainen vakinaisina jäseninä

sekä räätäli Hj. Hänninen, kauppias Abel Laamanen ja kaup. hoitaja V. Turunen varajäseninä.

Yhdistyksen toiminnassa on muuten nyt huomattavissa heräävää eloa ja vilkkautta, jonka toivotaan nyt vietettävän „Eläinsuojeluspäiväin“ johdosta yhä viriävän ja varmistuvan, niin että yhdistys voisi jatkuvasti ja seisahdusitta tehdä siunausrikasta työtä sen jalon aatteen hyväksi, jonka lipun alle se työntekijäksi on liittynyt. — Toivorikkaina katsokaamme tulevaista työtaivalta, innostukaamme ja innostuttakaamme, kylväkäämme hyvää siementä uupumatta! Puhdas ja kaunis on se lippu, joka eläinsuojeluväkeä johtaa.

*

Tämän selostuksen yhteydessä tulee erityisellä kiitollisuudella mainita, että Savonlinnan kaupunginvaltuutetut ovat yhdistyksen toiminnan alkua ajoilta saakka milt'ei joka vuosi auliisti antaneet yhdistykselle avustusta sen tarkoituksien toteuttamiseksi; ovatpa viime aikoina myöntäneet varsin huomattavia summia väkijuomayhtiöitten voittovaroista, tehden yhdistyksen toiminnan siten mahdolliseksi.

*

„Eläinsuojeluspäiväin“, heinäk. 4 ja 5 p:nä, toimikuntaan ovat kuuluneet rouvat *Signe Forsström* ja *Emmy Kaisla*, neiti *Ilma Eerikäinen*, kasvitarhuri *K. Oksanen* (puheenjohtajana), talonomistaja *P. Pakarinen*, värjärimestari *P. Nevalainen* ja toimittaja *Knut Sarlin*.

Luonnollisesti on tästä vajanaisestä selostuksesta jäänyt pois monta sellaista nimeä, jotka olisivat huomiota ansainneet, jäänyt mainitsematta kenties vaikuttavallakin tavalla tällä alalla toimineita henkilöitä, puhumattakaan hiljaisuudessa suoritetusta työstä, mutta sitähan on mahdollon välttää. Ja senhän tiedämme, että hyvä, kaunis työ itse tekijänsä kiittää.

Savonlinnassa kesäkuulla 1914.

LUOMAKUNTA HUOKAA JA AHDISTETAAN,
VAAN SEN VAPAUTUKSEN HETKI ON
KERRAN KOITTAVA.

Se oli suvi, joka maani mairehisen vehreään verhoisi, se oli kesä, joka karut kankahamme kaunisti, kukin kunnahamme koristi. Silloinpa palo sieluhuni syttyi, kesä kiirehin kutsui Suomeni sulonientä samoamaan, metisten metsiemme tuoksua tuntemaan, kansani armahan askarteluja katsomaan — vaan mitä näin, se kauhistuksella sydäntäni sävähdytti, se tuskan tunnin mieleni masensi.

Katselin kyntäjää, joka pellollansa auran kärkeä ohjaeli. Laiha hevoskaakki oli vetämässä, ylen rasittunut raskaasta työstä, kehnoksi kulunut huonossa hoidossa. Piiskan iskuja sateli armottoman isännän ankarasta kädestä ja joka läimähdystä kirosana säesti. Se oli palkka palveluksesta, uupumattomasta uskollisuudesta!

Pois katseeni käänsin tästä tylystä näystä. Ehkäpä naisen sydämessä sula sääliväisyys avuttomia kohtaan asustaa? — Ei ollut niin! Äreä oli emäntä, joka karjan kanssa puuhaeli. Kovin sanoin sadatteli Mustikkia, joka sattui maitorainnan kumoon potkaisemaan. Rankaisi kotikissaa, joka pikku-Maria oli käteen raavaissut siksi, että tyttönen ymmärtämättömyydessään sitä pahoin oli pidellyt. Tylyn kohtelun kotikarja kelvottomalta kaitsijaltansa sai.

Läheni ilta. Isäntä töiltänsä palasi. Uskollinen Halli vastaan laittautui, iloisesti häntäänsä heitutellen. Väsäynyt oli mies, ei Hallin iloa jaksanut ajatella. Silloinpa Halli huomauttelemaan läsnäolostansa hyppelemällä vasten. Siitä suuttui isäntä, pois potkasi koiraparan luotansa. Ulvahtaen kaikkoni eläin kauemmas.

Mieltäni ahdisti ja painoi. Elämän cheyttä olin etsimään lähtenyt, sopusointuista ympäristöä hakemaan tullut, vaan toiset olivat näyt Suomeni suloisella maakamaralla. — Pois pakenin. Vihreän metsän siimeksille siirryin, lempeät lehdot löytääkseni, rauhalliset olosijat saavuttaakseni — vaan saman sanoman sielläkin sain. Ihmiskäden kovan kosketuksen avuttoman ahdistamiseksi sielläkin havaitsin.

Heräsi perho kesäaurion armaiseen suutelemaan. Kesäpäivän lämpimässä lentoon lähti. Yli kukkakenttien keijui. Keveänä kukasta kukkaan kävi. Ei aavistanut minkään maailmassa elämänsä ihanata aamua uhkaavan, ei arvannut kenenkään kaunistu kulkuaan kadehtivan. — Tuli poikanen pieni, iloinen ihmlapsi, pyydysti perhosen, rikki runteli sen sopeat siivet eikä kuitenkaan säälliväistä surmaniskua antanut. Maahan laski — ei se enää lentoon kyennyt, ei koskaan enää liki laakson kukkia liitänyt. Surullinen ehto oli perhosraukan yllättänyt, vaan ei se yhtään liikuttanut tuon iloisen ihmlapsen kovaa mieltä.

Lensi lieto lintunen, sulosävelien soinnuttaja, vihannan metsän korkeita puita pesimäsjaksensa katselemaan. Pesän rakensi ja puun oksalla onneansa ylisti, rintansa riemuja raiutti. Poikaset pienet pesässä piipittivät. Emo etempää einettä etsimään lensi — vaan kun palasi, vaiennut oli poikasten piipitys, pesä rikottu — ja ilkeät ihmlapset puun alla ilkuivat. —

Tällainenko heimoni hellä? ! Tällainenko ihminen, jonka ylevyyttä uljain sanoin ylistetään, jonka hyvyttä huudetaan, jonka säälliväisyyttä suureksi sanotaan? Kaunisteltuako vaimen hänen korkeutensa maine, turhaako ylevyytensä ylistys? Kadonnutko ihmisyytensä, että hän ahdistajaksi alentuu?

Matalamieliseksi hänet usein teoistansa tunnetaan, alhais-ajatuksiseksi askarteluistansa arvataan.

Luomakunta huokaa ja ahdistetaan, niin jo äitini Raamatusta lukevan kuulin, kun vienot lapsuusvuoteni vierellänsä vietin, vaan vasta sen todeksi tajusin, kun onnellisen kotini jätin ja elämän aaltoja ajelemaan antausin.

Oi, viipykää viihdyttävänä ylläni, te muistot herttaiset, hetkistä lapsuuteni lauhan! Oi, tulvahtakaa valoksi sieluuni, keskellä mureheni mustimman, te ajat armahat, joina kotikunnaitani kuljin!

Onnellinen olit, kotini! Onnellinen olin itse, koska isoni kartanoilla iloitsin, koska äitini armahan asuinsijoilla aikani vietin.

Ystäviäni olivat valkeat lampaat, joita luokseni kut-suin, joille leipää ojensin. Oi, ystäviäni olivat ne kaikki: Mansikki, Mustikki, Mielikki, Lieto, Leikki, Lemmikki, jotka iloisesti ammuen aamulla kanssani metsään läksivät, laitumelle laittautuivat, ja uskollinen Virkku vierelläni juosta vilitti.

Onnellinen olin, jos kivellä viheriän laitumen laidassa istuin, katsellen hennon heinän heilumista kesätuulella, kuunnellen käkeä, joka helkytteli kuusikossa Kulokallion kupeella, tahi huomaten sorsaparven, joka rannan kaislikosta lentoon lähti. - Onnellinen olin, koska lapsena luonnon helmassa heilua sain, metsän tanhuja tallata! Siellä juurtui rakkaus rintaani, rakkaus luontoon, eläimiin.

Sopusoinnun sulon sielussani tunsin, kun kotikoivuni katvehessa istuen onnentäyttä ympäristöäni ihailla sain. Katselinko pääskysiä, jotka pesiänsä ometan katon rajaan rakensivat, tahi kuuntelinko peippoja, joka kotipihani pihlajassa visersi, tahi kiurua, joka korkealle kohoten kauniit virtensä viritti, niin aina ilohetket ihanat vietin. Kaikkialla helkkyvää riemua! Kaikkialla luonnon lumoa-vaa ihanuutta!

Onnellinen oli isäni, joka ahkerana auran jälessä asteli, omaa peltoansa kyntäen. Ei hän vaivojansa valitellut, vaan iloisin, kiitollisin mielin työskenteli. Ei hän Pollelle vihoitellut, jos sen voimat väsyivätkin raskasta auraa vetäessä ja se levähtämään pysähtyi. „Hiljaa hyvä tulee“, puheli kyntömies, pistipä sokeripalankin Pollen

suuhun, taputteli hevostansa, kiitteli, mairitteli. Hevonen ystävällisyyden ymmärsi.

Onnellinen oli äitini, joka kanakarjaa hellien hoiteli, lehmille lemmityisillensä lauleli, lammasmaumalle laverteli, Mansikkia mainitteli.

Kaksinverroin kallis on muisto äitini, että hän elämänymmärrykseen minua ohjaeli, että ajatuksiani oikeaan suuntaan opasteli, kun nuoruuteni notkean vallassansa vaelsin. Hän se kanssani surren katseli muuttolintujen lähtöä maastamme. Se oli silloin, kun Suomessani syksyksi synkkeni, se oli silloin, kun lehdet kotikoivustani kellastuneina, vihaisen syystuulen lennättämänä, maan multa laskeutuivat; silloin heittivät pääskyt pesänsä ometan katon rajassa, etelän lämpöä etsiäksensä, Suomen syksyn synkkyyttä peljäten, Pohjolan talven tuimuutta paeten. Virkkoi äitini hyvästiksi vienoisille: voi sattua, ettette koskaan enää Suomessa sulosäveleitänne soinnuta, voi sattua, ettette enää synnyinsijojanne saavuta, voi sattua, ettette koskaan etelän lämmintä löydä, sillä vieralla maalla vaanivat vihollisenne. Voi sattua, että metsämiesten luodit salaa surmaten, korkealta, koreasta kulustanne lentonne lopettavat. Voi sattua, että rakkaat sinisiipi pääskysemme joutuvat herkkusuitten syötäviksi. Täällä Suomessa teidän lauluanne kaipaamme, täällä Suomessa teidän armauttanne ajattellemme! Nyt siunaavin ajatuksin kulkuanne seuraamme yli nurjamielisten maitten, etelän ehtoisille sijoille. Palatkaa, oi, palatkaa taas, kun seuraava suvi Suomemme metsiä mehevöittää!

Tällainen on oleva koti ihmiskunnan vapautuksen valtavana aikana. Luomakunta huokaa ja ahdistetaan, vaan sen pääsinpäivä on kerran koittava! Valo vielä kaukana kajastelee, vaan se on kerran lähenevä, valtaava maailman, synkimmänkin sopen sovittava, eksyneimmänkin etsivä!

Urpo.

IHMINEN LUONNON HERRANA.

Eräänä toukokuun iltana jälkeen Miinan päivän lähti vanha kalastaja poikineen mökistänsä verkalleen astelemaan karjapolkua pitkin tuonne metsistyneen kannaksen takana olevia lahtia kohden. Mietiskeli: vieläköhän viivyvät säyneet siellä pienemmässä lahden poukamassa ja jokohan lahna nousee siihen pitempään kaislikkolahteen. He saapuivat pienelle lahtien väliselle niemekkeelle; vanhus istuutui vanhalle, tutulle, sileäksi kuluneelle kivelle, pisti poltettavaa piippunysäänsä ja vaipui siinä ajatuksiinsa toinen käsi poskella, kyynärpäällä polveen nojaten. Siihen vierelle laskeutui poika kallion kielekkeelle puoleksi pitkälleen. — Ihana oli ilta, tavattoman lämmin, tyynenä lepäsi koko suuri selkä, ei hievahtanut haavankaan lehti. Laskeva aurinko kuului vielä kultaisena tuolta männikön takaa, käet koivikossa kilvan kukahdellen kisailivat ja salolta alkoi kuulua satakielen soitto. — Äänettömään ihailuun vaipuneina viivähtivät isä ja poika tällä rakkaaksi käyneellä paikalla.

„Molskis“ — kuului yht’äkkiä vasemmalta, pienemmässä lahdekkeessa olevan suuren kiven viereltä; „molskis“ — toistui toisen, kolmannen kerran, ja aaltoileva viri särki veden tyynen kalvon. — „Polskis“, „polskis“, kuului samalla oikealta kaislikkolahdesta, ja matalikossa näytti ikäänkuin olisi sinne tullut eläviä kiviä.

„Sepä vasta elämää“, katkaisi poika äänettömyyden.

„Tuolla vasemmalla viipyvät vielä säyneet kutupai-koillaan, täällä oikealla lahnat ilakoivat, katselevat kutupaikkaa“, virkkoi vanhus.

„Haetaan verkot ja soudetaan tuolta selän niemen ympäri, saadaan hyvä saalis“, jatkoi poika.

Useinhan ukko oli sen ennen tehnyt, mutta nyt ei hän vastannut mitään poikansa ehdotukseen, istui vaan mietteisiinsä vaipuneena. Tuntui niin suloiselta nähdä ja kuunnella luonnon vilkasta eloa hohtavan kesä-illan hiljaisuudessa. Elettyjen vuosien raskas taakka painoi jo vanhuksen harteilla, tuntui niin kumman väsyttävältä ja mieli kävi niin omituisen helläksi. — Vihdoin, ikäänkuin unesta heräten, käänsi ukko kirkastuneen katseen poikaansa ja virkkoi vakavana: „ei haeta nyt.“ Kun poika ihmetykseltään ei saanut sanaa suuhunsa, toisti ukko: „niin — ei haeta nyt verkkoja poikani“ ja jatkoi: „Takanani on jo monta kevättä ja kesää, elämäni iltapuoli on jo käsissä, enkähän tiedä, vaikkapa muutaman kuukauden kuluttua, kun tämä kesäinen luonto laskeutuu talven lepoon, minunkin eloni aurinko laskisi. Siksipä puhun nyt juuri sinulle, mitä luonnon suuri majesteetti käsksee. Monasti olen tehnyt, mitä juuri esitit, ennen isäni kanssa ja sinunkin kanssa muutamana keväänä. Mutta aina on silloin rintaani painanut raskas tunne, ja outo ääni on minua siitä kieltänyt, vaikkapa innostuksen vallassa en ole jaksanut totella. — Ajattele poikani, kalatkin elävät, ne syntyvät, kasvavat, nauttivat elämän iloista ja jatkavat sukuansa. Ne saapuvat suurissa joukoin kutuun, kuten nyt tuolla säyneet ja lahnat, viettämään kuherrusaikaa, ja silloin armoton ihminen, luonnon herra, käy niiden kimp- puun, virittää verkkonsa, pyytää satoja ja surmaa miljoonia vielä syntymättömiä.

Yhä enemmän innostuneena jatkoi ukko: „Minusta tuntuu aivan kuin nuo veden asujamet, säyneet ja lahnat, tahtoisivat lausua meille: „Muutamien kalojen kutuaikaa koettaa laki suojata, mutta miksi olemme me senkin vähäisen turvan ulkopuolella? Olemmehan me mieles- tämme yhtä jaloja kuin esim. kuha ja siika, emmekä ole näitä raatelevampiakaan.“ Olkaa hyvät ihmiset vaikka ilman lain pakkoa armeliaita meitä kohtaan, antakaa

meille rauha, kun me kesän tullen iloiten ja tanssien häitämme vietämme ja huolehdimme sukumme lisääntymisestä, olemme luomakunnan jaloimmassa työssä.

„Mutta neidän ovat vain kaloja“ sai poika sanoiksi.

„Niinpä niin, vastasi vanhus“, kasvatammehan ja suojelemme korkeammallakin asteella olevia eläimiä itsekääksi hyödyksemme, emmekä niitä ajattelemattomasti hävitä.“ Pidämmehän jalona työnä pikkulintujen ja niiden pesien suojelemisen ja säästämisen. Miksi emme siis voisi osottaa jaloutta noita avuttomia veden eläimiä kohtaan edes joskus, ja juuri silloin, kun ne vähimmin ovat tilaisuudessa itseään puolustamaan.“

„Koetan ottaa opetuksestasi vaarin“, vakuutti poika ja molemmat läksivät kevein mielin astelemaan kohti kotimökkiä.

„Krr, krr“, kuului lahden rannalla kasvavan koivun latvasta, „krr, krr“, kuului illan hiljaisuudessa lahden toiseltakin rannalta. „Kuules poikani“, otti taas ukko puheeksi, „tetri-isät laulavat viihdytysvirttä vaimoillensa, jotka pesässä munia hautovat. „Pam“, kajahti samassa jälkimäiseltä suunnalta ja halki metsien, yli vuorien levisi kumea kaiku. Synkän suruiseksi kävi vanhuksen katse, ja hän melkein vihaisena virkkoi: „Sydämetön on ihminen, joka tuolla tavoin illan hämyssä hiipii pyssyineen ja riistää hengen hääilon huumauksessa kukertelevalta tetriisältä, ehken perheen lisäyksestä iloitsevalta tetri-äidiltä. Jos se oli isä, surumieli jää nyt emo yksin pientä perhettään kasvattamaan vailla oman kullan hoivaa. Jos se oli äiti, kaihoisaksi jää isän mieli, kun poikaset jäävät muniin kuolemaan eivätkä kesällä saakaan tepastella ja lentoon pyrhähdellä isän iloksi.“

„Niin, niin“ — huokasi vanhus — „tuommoinen ei ole enää yksin lain rikkomista, se on ilkeää murhan halua, julmuutta, raakuutta.“ Ja tällaisesta hirveää väärinkäyttöä osoittaa luonnon herraksi asetettu ihminen. Kirjoitettu laki on voimaton tällaista estämään, jollei rinnassamme ole olemassa toinen laki, joka alati terottaa mieleen: enemmän jaloutta, enemmän säälintunnetta, hellyyttä ja sydämellisyyttä luonnon asujamia kohtaan!

Ahtolainen.

„ELÄINSUOJELUSPÄIVIEN“ OHJELMA:

Heinäkuun 4 p:nä:

- K:lo 8 a. p. Edustajien ilmottautuminen kansliassa kaupungin kansakoululla, joka on myöskin kokouksen juhlahuoneistona.
- K:lo $1\frac{1}{2}$ 11 a. p. Kokoonnutaan Olavintorille, josta marssitaan juhla-kulkueessa torvisoittokunnan soittaessa tuomiokirkkoon.
- K:lo 11 a. p. Tuomiokirkossa: Juhlasaarna (tuomiorovasti A. Auvinen) ja soololaulua (tohtorinna Sylvi Veikkola).
- K:lo 1 p. Avajaiset kansakoululla: Alkusoitto, avajaispuhe (K. Oksanen), juhlaruno (Aukusti Simelius, lausuu rouva Simelius), esitelmä, „Eläinsuojelustyön kasvattavasta merkityksestä“ (opettajatar Eva Mattila) ja torvisoittoa.
- K:lo 3— $1\frac{1}{2}$ 5 i. p. Päivällisloma.
- K:lo $1\frac{1}{2}$ 5 i. p. Juhlapuhe (tri A. Simelius), keskustelua.

Heinäkuun 5 p:nä:

- K:lo 9 a. p. Torvisoittoa, esitelmä: Eläinsuojeluksesta (maist. T. Salmi-
nen), eläinsuojelusesineitten näyttelyä ja selostelua (eversti
T. K. Forstén), keskustelua.
- K:lo 2— $1\frac{1}{2}$ 5 i. p. Juhlapäivälliset Matkailijahotellissa (hintaa 2:50).
- K:lo $1\frac{1}{2}$ 5— $1\frac{1}{2}$ 7 i. p. Huvimatka musiikin kanssa kaupungin läheis-
työn (jos ilma on suotuista).
- K:lo 5— $1\frac{1}{2}$ 7 i. p. Lastenjuhla kansakoulun pihamaalla tahi sisällä
(järjestää opettajatar I. Eerikäinen; puhujina esintyvät m. m.
opett. M. Sjöblom ja rouva A. Simola).
- K:lo 7 i. p. Itä-Savon Eläinsuojelusyhdistyksen 25-vuotisjuhla. Oh-
jelmaa alkusoitto, historiikki, juhlaruno (neiti Laina Sairanen,
lausuu opettajatar Ida Sairanen), juhlapuhe (toimittaja Knut
Sarlin), torvisoittoa ja lopuksi Maamme.

Keskustelukysymykset ovat seuraavat:

1) Voivatko paikallisyhdistykset yhdessä kunnallisten viranomaisten kanssa saada aikaan määräyksiä kuormain suuruudesta sekä ajopalkoista halko-, tukki-, kivi-, y. m. kuormain ajossa?

2) Metsästysasetuksen muuttamisesta.

3) Olisiko eläinsuojelustyölle eduksi, että nuorison yhdistyksissä annettaisiin eläintenhoito-opetusta korkeimpain luokkain oppilaille ja muille varttuneimmille lapsille?

4) Olisiko syytä koettaa lainsäädäntötoimenpiteitten kautta ehkäistä niitä väärinkäytöksiä, joita markkinoillamme hevoskauppaa tehtäessä harjoitetaan?

5) Voisivatko paikallisyhdistykset yhdessä kunnallishallitusten kanssa laatia määräyksiä kuormain suuruudesta tukin- y. m. raha-ajossa ja saataisiinko tällaisille määräyksille kuvernöörin vahvistusta?

6) Miten eläinsuojelusyhdistykset saisivat kuvernööriltä tietoja niistä toimenpiteistä, joihin nämä ovat ryhtyneet eläinsuojelusyhdystysten tekemäin ilmoitusten ja anomusten johdosta?

7) Kun kiertäviä eläinnäyttelyjä ei ole saatu lain kautta kiellettyksi, eikö niitä voitaisi estää siten, että kunnat ja kaupungit eivät vuokraisi maata kaikellaisille karuselleille ja muille tämänlaatuisille arvottomille ja raaistuttaville huvituskeinotteluille?

8) Olisiko syytä koettaa saada metsästysasetusta muutetuksi siihen suuntaan, että kaikki petoeläinten julmat pyydystämisen- ja tappamistavat kiellettäisiin?

